

Dia 27-S. Del nacionalisme al sobiranisme

Les eleccions del 27 de setembre poden generar un canvi profund a Catalunya. Els resultats electorals i la majoria absoluta d'escons independentistes al Parlament per primera vegada a la història són interpretables com el final d'un període i el començament d'un altre. Autonomisme, pujolisme, roquisme, duranisme, maragallisme, federalisme, nacionalisme, són realitzacions del catalanisme que han fet el seu servei, però que formarien part del passat. El present i el futur del catalanisme polític continua essent plural, però el seu eix principal gira sobretot entorn del sobiranisme o independentisme. Respecte al nombre de vots, cada opció política en fa la seva suma. Els votants de Catalunya Sí que es Pot, per exemple, ¿s'han de col·locar a la banda del «no», com PP i Ciutadans, o a favor del «sí» a la independència com la CUP? Només un referèndum pot aclarir-ho.

La direcció del procés correspon a les forces guanyadores a les urnes que estan en línia amb les grans manifestacions dels 11 de Setembre dels darrers anys. Sobretot Junts pel Sí, amb més escons i vots, i també la CUP. Tots —especialment Raül Romeva, Artur Mas i Oriol Junqueras— tenen la responsabilitat de complir el mandat legítim i democràtic. Han d'aplicar el full de ruta sobiranista. Han d'explicar-ho als poders polítics, institucionals, econòmics, mediàtics i culturals de la pròpia Catalunya, d'Espanya, d'Europa i del món. Han de negociar-lo. Cal deixar ben clar que el sobiranisme català és democràtic i pacífic. Vol dialogar i negociar. No trenca res. No va contra ningú. No va contra Espanya. El sobiranisme vol una relació amb Espanya, amb Europa i amb tots els pobles del món que sigui millor que fins ara, més lliure i més solidària, per la qual cosa Catalunya necessita ser sobirana. Tan sobirana com ho són Espanya i les nacions sobiranes del segle XXI. La mateixa nit electoral, Artur Mas va defensar la legitimitat del mandat democràtic rebut de les urnes, «que administrarem amb esperit de cohesió a Catalunya i de concòrdia amb Espanya, Europa i el món». Va demanar que tothom, fins i tot l'estat espanyol, acceptés la victòria del sí.

Però l'enrocament, la incomprensió i l'ofensiva de l'aparell estatal

espanyol (govern, oposició, tribunals, mitjans de comunicació...) contra la voluntat expressada pels catalans continuarà. És presumible que així sigui tenint en compte les actuacions practicades pels representants de l'estat espanyol.

L'Església amb el poble

La missió de l'Església en la nova situació ha de ser la que ha mantingut durant la campanya electoral. La seva funció és transmetre l'Evangelí i estar amb el poble amb una presència discreta, lluny de l'intervencionisme nacionalcatòlic d'altres èpoques.

L'episcopat català reafirma des de fa anys en cada contesa electoral «la identitat nacional de Catalunya» i «el nostre amor a la pàtria catalana». El seu criteri clau és aquest: «No correspon a l'Església proposar una opció concreta, però defensem la legitimitat moral de totes les opcions polítiques que es basin en el respecte de la dignitat inalienable de les persones i dels pobles». Per tant, l'independentisme —tant assetjat per terra, mar i aire— és una d'aquestes opcions legítimes.

Els bisbes catalans sintonitzen amb la doctrina social de l'Església. A aquesta doctrina si va referir el teòleg polonès Krzysztof Olaf Charamsa, de la Congregació per la Doctrina de la Fe i home que coneix la realitat catalana. Va dir, en una entrevista radiofònica amb Mònica Terribas durant la campanya electoral, que «el dret d'autodeterminació és molt present al cor de l'Església i és previ a l'ordre jurídic i constitucional».

També el Papa Francesc, en el seu viatge a Cuba, realitzat mentre es celebrava la campanya electoral catalana, ha defensat el dret dels pobles a la sobirania. En el seu primer discurs a La Habana, Francesc va dir: «Aquest viatge apostòlic coincideix amb el primer centenari de la declaració de la Verge de la Caritat del Cobre com patrona de Cuba. Foren els veterans de la guerra de la independència, moguts pels sentiments de fe i de patriotisme, els qui demanaren que la Verge fos la patrona de Cuba com a nació lliure i sobirana». Idees similars foren expressades pel Papa en el seu viatge a Equador, Bolívia i Para-

guai. Francesc va dir: “Els pobles del món volen ser artífexs del seu propi destí (...) Cap poder fàctic o constituït té dret a privar els països pobres del ple exercici de la seva sobirania (...) La pau es fonamenta no només en el respecte als drets de l’home, sinó també en el respecte als drets dels pobles, particularment el dret a la independència».

Cuba, Equador, Bolívia, Paraguai, Argentina, país natal de Jorge Bergoglio, formen part del conjunt dels nombrosos pobles independitzats d’Espanya.

Cas Cañizares. El Vaticà amb l’episcopat català

Un personatge eclesiàstic, el cardenal Antonio Cañizares, entra en contradicció amb la doctrina social de l’Església catòlica, l’episcopat català, el teòleg Krzysztof Olaf Charamsa i els discursos del Papa Francesc.

Antonio Cañizares va donar a conèixer una declaració, «Orar por España y su unidad», que pel seu contingut pot ser considerat com un manifest polític. Cañizares afirma que «la unidad de nuestra nación española es una cuestión moral». És a dir, no acceptar aquesta tesi política és immoral. També va demanar pregar «por España y los pueblos que la forman». La Conferència Episcopal Tarraconense hi va reaccionar immediatament ratificant aquest principi: «Defensem la legitimitat moral de totes les opcions polítiques que es basin en el respecte a la dignitat inalienable de les persones i dels pobles». El cardenal Lluís Martínez Sistach va fer el mateix en l’homilia de la missa de la Mercé.

El cardenal Cañizares va ser un dels personatges que van pressionar el Vaticà perquè la Santa Seu digués una paraula o fes un gest contrari al procés sobiranista català. Les pressions foren realitzades pels ministres José Manuel García Margallo i Jorge Fernández Díaz, per l’ambaixador Eduardo Gutiérrez Sáenz de Buruaga. El Vaticà, però, ha rebutjat totes les pressions, i amb el seu silenci es feia seva la postura de l’episcopat català.

Catalunya, un poble d'Europa

Un dels episodis més significatius de la campanya electoral fou protagonitzat pel president Mariano Rajoy en una entrevista radiofònica. Rajoy va quedar literalment entrebancat quan se li va plantejar l'afer de les nacionalitats catalana, espanyola i europea. L'amenaça que una Catalunya independent quedaria fora d'Europa va quedar liquidada de cop.

Catalunya i Europa tenen, entre altres, arrels cristianes. «Dos mil anys d'història uneixen Europa i el cristianisme», va dir el Papa Francesc fa un any, el 25 de novembre de 2014, al Parlament Europeu.

«El lema de la Unió Europea —són paraules de Francesc— és unitat en la diversitat, però la unitat no significa uniformitat política, econòmica, cultural o de pensament. En realitat, tota autèntica unitat viu de la riquesa de la diversitat que la compon: com una família, que està tant més unida quan cadascun dels seus membres pot ser més plenament ell mateix sense temor. En aquest sentit, considero que Europa és una família de pobles que podran sentir properes les institucions de la Unió, si aquestes saben conjugar sàviament l'anhelat ideal de la unitat amb la diversitat pròpia de cadascú, valorant totes les tradicions, prenent consciència de la seva història i de les seves arrels, alliberant-se de tantes manipulacions i fòbies».

Les paraules de Francesc són aplicables a Catalunya. Un dels pobles que formen la família europea és Catalunya. Per història, per cultura, per llengua, per geografia, per voluntat política.